

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 31 Mei 1891. N°. 701.

De Sleutelmacht.

ZONDAGS-AFDEELING XXXI.

Zoo gij iemand zonden vergeeft, dien worden zij vergeven; zoo gij iemand zonden houdt, dien zijn zij gehouden. Joh. 20: 23.

VII.

Vast staat alzoo de regel, dat een kerkelijk instituut alleen zóó lang inderdaad kerk is, als dit instituut toegang geeft tot het Koninkrijk der hemelen; en slechts zóó lang kunt en moogt ge met goede consciëntie in een kerkelijk Instituut verkeeren blijven, als ge onwrikbaar staat in de overtuiging, dat uw kerk in het zichtbare rechtstreeks met het Koninkrijk der hemelen in verband staat. Het Koninkrijk der hemelen moet altoos de bestaansreden van uw kerk zijn; en om dat te kunnen zijn moet het mystieke Lichaam des Heeren, zij het dan op gebrekkige wijze, door uw kerk tot openbaring komen. Een kerk die het onwrikbaar besef verloor: „Ik ben een middel in Christus' hand, om in zonde geborenen in het Koninkrijk der hemelen te brengen, en evenzoo om uit het Koninkrijk der hemelen uit te sluiten, wie er geen deel aan heeft,” houdt op kerk te zijn. En evenzoo mag een lid eener kerk slechts zóó lang met zijn aanhoorigheid tot zijn kerk vrede nemen, als hij staat in de overtuiging, dat zijn kerk haar enig doel vindt in het Koninkrijk der hemelen.

Die grondstelling mag dus nooit losgelaten. Waar de band, de levensband en de institutionele band wegvij, die uw kerk aan het Koninkrijk der hemelen verbindt, daar heeld ze op dienst te doen als kerk van Christus.

Toch eischt deze grondstelling nadere toelichting.

In het Koninkrijk der hemelen komt men door vergeving zijner zonden te erlangen. Natuurlijk sluit dit in zich, dat ook de wortel der zonde in u afgesneden en de finale uitroeping van alle inwonende zonde in u gewaarborgd worde; maar dit is vanzelf bij de vergeving uwer zonde ondersteld. Zonder die zekerheid en zonder dien waarborg is van Godswege geen vergeving van zonde denkbaar. Het Koninkrijk der hemelen is heilig land. Als God die Heere in zijn heilige tegenwoordigheid verschijnt gelijk aan Mozes in het braambosch, dan maakt Hij door zijn verschijning de plaats waar hij staat, tot heilig land. De wereld ligt in het boze, en is daarom onheilig. De zonde heeft zich niet bepaald tot ons zieleleven, maar sloop uit onze ziel in ons lichaam, en deelde zich van ons lichaam aan de natuur mede, als een vloek die op de aarde gelegd is. Daartegenover staat nu het Koninkrijk der hemelen. Van de wereld die in het boze ligt, is de tegenwoordigheid Gods weggenomen; daar toef Hij niet en woont Hij niet; daar heeft Hij geen plaats zijner ruste. Zoo was dus God de Heere niet in de Heidenwereld; maar in den stam van Israël had Hij zich door symbolische wijding een plaats bereid in het Heilige der heiligen; tot Hij op Moria's berg zich de plek verkoren had, waarvan Hij sprak: „Dezen berg heb ik mij uitverkoren; dit is de plaats mijner ruste; hier zal ik wonen.” Maar juist daarom was en Tabernakel en Tempel dan ook toegerust met alle middel der verzoening, om op schaduwwachtige wijze de zonde in Israël door bloedstorting te vergeven.

De zonde maakt scheiding tusschen u en uw God. Komt ge u een oogenblik denken waarop plotseling als door een toverslag de zonde uit de geheele wereld werd weggenomen, zoo zou op datzelfde oogenblik heel de wereld in het Koninkrijk der hemelen zijn opgenomen. Vandaar dan ook, dat heel Jezus' aardsche verschijning uitloopt op dat kruis van Golgotha, waar hij onze zonde op het hout draagt, opdat hij door zijn bloedstorting ook de vergeving uwer zonde zou verwerven, en wij zouden zijn rechtvaardigheid Gods in hem. Daarom gaat tegen de wet en den aard van het Koninkrijk der hemelen in, wie eerst naar heiligmaking streeft, en dan, op grond van die heiligmaking, vergeving zijner zonde zoekt. Immers de orde in Gods genade-werk is juist omgekeerd. Eerst vergeeft Hij de zonde, eerst stelt Hij ons rechtvaardig in den Christus, en daarna komt ons uit den Christus de heiligmaking toe. Hoe nu deze vergiffenis van zonde saamhangt met het geloof, dit geloof met de wedergeboorte, en deze wedergeboorte met de vrijmachtige verkiezing, kan in dit bestek niet itengezet. Dit is vroeger ter sprake gekomen bij de leer der rechtvaardigmaking,

van de wedergeboorte en van het geloof. En bij het punt dat we thans bespreken, hebben we alleen te doen met de vraag: Hoe gij als in zonde geboren en nog met zonde bezoedeld, de zekerheid erlangt van de vergiffenis, de volkomene vergiffenis van alle uwe zonden; en wel bepaaldelijk in hoeverre en op wat wijze uw kerk hiertoe instrument in de hand des Heeren is.

Nu weet ge uit de Heilige Schrift, hoe de Middelaar, toen hij van deze aarde wegging, de macht om de zonde te vergeven in de handen van zijn apostelen gelegd heeft. We lezen toch in Joh. 20: 22, 23 dit: „En als hij dit gezegd had, blies hij op hen en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest. Zoo gij iemand zonden vergeeft, dien zijn ze vergeven, en zoo gij iemand zonden houdt, dien zijn ze gehouden.” Dit zeggen nu stond in rechtstreeksch verband met wat Jezus tot Petrus gezegd had in Matth. 16: 19: „Zoo wat gij ault binden op aarde zal in den hemel gebonden wezen, en zoo wat gij ault ontbinden op aarde, zal in den hemel ontbonden wezen.” Een belofte, die bijna woordelijk in Matth. 18: 18 herhaald werd: „Voorwaar zeg ik u, al wat gij op aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen, en al wat gij op aarde ault ontbinden, zal in den hemel ontbonden wezen.” Met deze duidelijke uitspraken voor ons, kan er dus geen twijfel overblijven, of de Heere Christus heeft, eer hij de aarde verliet, aan de gezamenlijke apostelen de geheel buitengewone macht toegekend: 1°. om de conditiën te bepalen voor den ingang in het Koninkrijk der hemelen; en 2°. om op grond der conditiën in een bepaald geval over iemand zondevergeving, en dus over zijn opneming in of uitsluiting van het Koninkrijk der hemelen te beslissen. En hier ontstaat dus de vraag, hoe we deze macht te verstaan hebben, en of deze macht na den dood der apostelen al dan niet op de kerk als zoodanig is overgegaan.

Wat nu de eerste vraag aanbelangt, zoo spreekt het vanzelf, dat de apostelen dan alleen op aarde regelen konden stellen en uitspraken konden doen, die in den hemel bij God golden, zoo uit God een macht in hen werkte, om hen voor dwaling te behoeden. Niemand zal toch beweren, dat een gebrekkige of onware uitspraak, omdat ze door een apostel gedaan was, bij God zou gelden. De Heere toch oordeelt een rechtvaardig oordeel. Van deze macht bij de apostelen kan dus alleen sprake zijn op grond van de bijzondere en buitengewone inwerking van den Heiligen Geest, die hun geschonken was. Daarom staat er dan ook in Matth. 16 bij, dat geen vleesch of bloed, maar de Vader in de hemelen hun dit geopenbaard had; en in Joh. 20, dat Jezus vooral op ze blies, zeggende: „Ontvangt den Heiligen Geest.” Een ontvangen van den Heiligen Geest, dat natuurlijk niets gemeen had met de invloeding en instorting van den Heiligen Geest op den Pinksterdag in het Lichaam van Christus, maar uitsluitend zag op een buitengewone ambtelijke gave, die hun verleend werd. Jezus heeft, toen hij scheide van deze aarde, zijn heilige zaak niet enkel aan haar natuurlijke werking overgelaten; maar bepaalde ambtsdragers ingesteld; deze ambtsdragers twaalf in getal, tot één college verbonden; en aan dit college een bepaalde macht verleend. Een macht die hierop neerkwam, dat zij bij het stellen van hun conditiën en bij het doen van hun uitspraken in alle waarheid geleid werden, en tegen alle vergissing of dwaling werden gewijzigd. Alleen doordien de Heilige Geest de apostelen bij hun regelingen en uitspraken leidde, konden die conditiën en uitspraken gelden voor eeuwig in het Koninkrijk der hemelen. Hier mag dus niets op algedrongen. Die macht is aan de apostelen uitdrukkelijk verleend, en is alleen daaruit te verklaren, dat zij op onfeilbare wijze tot het stellen van deze conditiën en het doen van deze uitspraken, door den Heiligen Geest bekwamd werden. Stel, de apostelen waren nog op aarde, zoo zou nogmaals alle onzekerheid zijn opgeheven. Nog altijd, als eertijds, zouden de apostelen ons op volkomen zekere wijze de conditiën kunnen zeggen, waaraan de ingang in het Koninkrijk der hemelen was gebonden, en als gij of ik zeggen konden: „Jezus apostelen hebben mij gezegd, dat mijn zonden vergeven zijn,” zoo zouden wij daarmee de absolute zekerheid bezitten, dat onze zonden ons evenzoo vergeven waren door God en niet meer toegerekend werden in den hemel. Jezus' woorden laten geen andere uitlegging toe.

Tot zoover loopt dus alles vanzelf, en vellen alle Christenen een eenparig oor-

deel. Anders wordt het daarentegen, zoo we nu toekomen aan de vraag: Hoe staat het met deze macht, die den dood der apostelen? Is na den dood der apostelen deze macht op gelijke wijze overgegaan op de dienaren des Woords, of overgegaan op de kerk? Of wel bestaat deze macht niet meer?

Zoodra we toch aan deze vragen toekomen, staat enerzijds de Roomsche en anderszijds de Protestantische kerk, het zilverst de Calvinistische Rome toch beweert en houdt staande, dat deze zelfde macht na den dood der apostelen, overgegaan is op den bisschop van Rome, als opvolger van Petrus, en door hem, op de geheele kerk, gerepresenteerd in haar dienaren. Vandaar de Biecht met haar absolute, en vandaar het misel der aflaten. Wat toch Rome in de absolute van de biecht en in den aflaat belijdt, gold metterdaad, zij het ook op andere wijze, van de apostelen. Die bezaten zulk een macht. En het verschil tusschen Rome en ons geldt alleen de vraag, of Jezus deze macht alleen aan de apostelen heeft gegeven, of wel eerst aan de apostelen, en na hun dood aan de geheele kerk, gerepresenteerd in de opvolgers der apostelen. Daarop toch antwoordt Rome ja, en wij zeggen: neen.

Dit ons zeggen nu steunt op het feit, dat door Jezus met geen enkel woord verklaard is, dat deze macht ook van de opvolgers der apostelen gelden zou; ja, dat door Jezus met geen enkel woord van opvolgers der apostelen gesproken is. En ten tweede op het feit, dat nergens door de apostelen verklaard is, dat de hun door Jezus verleende macht, door hen gelegd werd op de dienaren des Woords, die zij aanstelden. Ware dit zoo, we zouden zwichten. Maar nu dit niet het geval was, ontbreekt alle recht en alle grond, om zonder nader bewijs, op de dienaren der kerk een macht over te dragen, die alleen van Jezus komen kon, en die noch door Jezus doch door zijn apostelen, aan de latere dienaren der kerk is toevertrouwd of toegekend. Integendeel worden de apostelen als een afzonderlijk soort ambtsdragers uitdrukkelijk van de leeraars en herders onderscheiden; iets wat geen zin zou hebben, indien ze met hen op één lijn stonden, en éénzelfde ambt met hen bedienden. Ook al kon dus de apostolische opvolging nauwkeurig uit de historie voor elke kerk (des neen) worden aangetoond, zoodat we nauwkeurig wisten, wie in elke kerk door de apostelen was aangesteld, en wie op dezen aangestelde in het ambt gevolgd was, enz., zoo zou dit nog in het minst niet bewijzen, dat hierna ook deze buitengewone macht op de apostelen ware overgegaan. De apostelen bekleeden in Jezus' kerk een geheel eigene en geheel enige plaats. Na hen zijn er geen apostelen, en het onderscheid tusschen de apostelen en wie door hen werden aangesteld, bestond juist hierin, dat de apostelen een buitengewone ambtelijke bevoegdheid van den Heiligen Geest bezaten, en diensvolgens onfeilbaar konden regelen en spreken, en wonderen doen; terwijl alle dienaren der kerk die door hen zijn aangesteld of na hen kwamen, deze buitengewone gave en macht misten, derhalve geen wonderen konden doen, en in hun uitspraken ook niet onfeilbaar, maar feilbaar waren. En wat men met beroep op Matth. 18: 17 en 18 heeft gezegd, dat de Heere hier eerst spreekt van de gemeente of de kerk, en daarna zegt: „Voorwaar ik zeg u, zoo wat gij op aarde ault binden, zal in den hemel gebonden zijn,” en dat dus hieruit blijkt, dat de Heere Jezus deze zelfde macht ook aan zijn kerk gegeven heeft, houdt bij eenigzins nauwkeurige nitlegging geen steek. Immers van de kerk wordt eerst, en wel in het enkelvoud en in den eersten persoon gesproken; en nu volgt er niet: „Al wat zij binden zal op aarde, zal in den hemel gebonden wezen”; maar rechtstreeks in het meervoud en in den tweeden persoon tot de apostelen gesproken: „Zoo wat gij binden zult op aarde, zal in den hemel gebonden wezen.”

Op dien grond wordt de bewering der Roomsche kerk door ons afgewezen. Voor zulk een bewering, als waarmede zij optreedt, moest door haar bewijs geleverd worden uit de woorden van Jezus of van de apostelen; en dat bewijs blijft zij schuldig. Hiermee echter is volstrekt niet gezegd, dat daarom na den dood der apostelen alle profijt van de macht door Jezus aan zijn apostelen verleend, voor ons is te loor gegaan. Dit kan niet, omdat de apostelen de apostelen van heel de kerk zijn. Er zijn slechts één apostelen geweest. Er komen nooit weer apostelen. En alzoo zijn de apos-

telen die Jezus heeft aangesteld de apostelen van de kerken aller eeuwen en aller landen. Ook nu nog moeten alle kerken ook in ons vaderland apostolische kerken zijn, of wel ze staan buiten het Lichaam van Christus. Dit nu ware ondenkbaar zoo de apostelen niets hadden gedaan dan gesproken. Dan toch zouden hun ordinantiën alleen door de overlevering tot ons zijn gekomen, en door de leugen en de dwaling, die aan al het menschelijke kleef, zou deze overlevering dan gedurig vervalscht en ten slotte onherkenbaar zijn geworden. Door zulk een overlevering zouden we dus dan alleen gebaat zijn, zoo er een macht door Jezus ware ingesteld, om deze overlevering onfeilbaar te bewaren; en dit nu beweert Rome wel, maar ze blijft wederom in gebreke het bewijs te leveren, dat metterdaad door Jezus zulk een macht is ingesteld en in stand gehouden.

Neen, deze voortdurende en nimmer eindigende werkzaamheid van de apostelen op de geheele kerk van Christus door alle eeuwen was alleen mogelijk en denkbaar, zoo de apostelen schreven. En dit nu hebben ze gedaan. We bezitten het apostolische woord. En het is door dit woord dat de apostelen nu nog, evenals in voorgaande eeuwen, den toestand in Jezus' kerk beheerschen. In zijn hoogerpriesterlijk gebed bad de Middelaar voor hen, en voor degenen die door hun woord in hem gelooven zullen. Welnu dit geldt van alle kinderen Gods. Niemand kan in den Heere Jezus gelooven dan door het woord der apostelen. Jezus bad voor heel zijn kerk, en volstrekt niet alleen voor die enkele personen, die de mondelinge prediking der apostelen hoorden, in dien bepaalden tijd, die afliep met de eerste eeuw. Neen hij bad voor al Gods kinderen, ook in de eeuwen die daarna zouden komen; ook al voor u en voor mij. Van ons allen geldt alsook deze uitspraak des Heeren, dat we *al niet* in hem gelooven, *al* wel dat we in hem gelooven door het woord der apostelen. Daarom heeft Jezus onderscheidene van zijne apostelen hun woorden laten te boek stellen. Deze geschriften der apostelen heeft hij in de Heilige Schriftuur doen opnemen. Zoo is het apostolisch woord uitgegaan tot de kerken aller eeuwen en aller landen. En nu nog zijn het Mattheüs, Johannes, Paulus, Petrus enz., die in onze woningen en in onze bedehuizen ons toespreken, en ons op onteerbare wijze de conditiën voorleggen, waaraan de vergeving onzer zonden hangt. En dat wel in dien zin, dat nu nog, gelijk eertijds, hetgeen zij voor ons binden, gebonden is in den hemel, en hetgeen zij voor ons ontbinden, in den hemel ontbonden is.

Zeer terecht heeft daarom de Reformatie heel het tusschenaktsel, dat de kerk van Rome tusschen de apostelen en onshad ingeschoven, weer weggenomen, en ons rechtstreeks met de apostelen selven in aanraking gebracht. Zij, en zij alleen hadden die extra-ordinaire macht van Jezus ontvangen. Zij en zij alleen kunnen die extra-ordinaire macht dus ten opzichte ook van onze zielen uitoefenen. Ook wij vatten de woorden uit Matth. 16, Mark. 18 en Joh. 20 dus letterlijk op; alleen maar we nemen ze gelijk Jezus ze uitsprak, en schuiven er onzerzijds niets tusschen in.

Hierbij nu is het opmerkelijk, hoe weinig werktuiglijk de apostelen zelven deze hun van Jezus verleende macht hebben opgevat. Zoogoed als nergens merkt ge dat de apostelen deze hunne macht gebruiken, om in een bepaald geval, aan een bepaald persoon, een bepaalde door hem begane zonde te vergeven. Het eenige voorbeeld komt voor in 2 Cor. 2: 10, waar Paulus schrijft: „Dien gij nu iets vergeeft, dien vergeef ik ook; want zoo ik ook iets vergeven heb, dien ik vergeven heb, heb ik het vergeven om uwentwil, voor het aangezicht van Christus, opdat de Satan over ons geen voordeel hebbe”; en evenzoo vinden we slechts één voorbeeld van zondebinding in 1 Cor. 5: 3-5. Daarentegen is de doorgaande toon, waaraan de apostelen spreken, niet deze, dat ze hun apostolische macht gebruiken, om één bepaalde zonde te vergeven of te houden, maar veelmeer, dat ze hun macht toepassen op de absolute vergeving der zonde aan een iegelijk zondaar, d.w.z. dat ze hem verklaren deel te hebben aan de vergeving die Christus in zijn bloed verworven heeft, en hem altoos rechtvaardig spreken voor God. En zelfs dit laatste doen zij niet dan zeer zelden met opzicht tot een enkel persoon, maar veel meer met opzicht tot den geheelen kring van hen, die den Heere Jezus hadden aangenomen.

Dit is dus het eigenlijke punt, waar al het grondverschil op neerkomt. Wie wet-

tisch rekent, somt en telt zijn zonden op; zoo en zooveel zonden; en moet nu voor elke aparte zonde een afzonderlijke vergeving hebben. Het stelsel van de Biecht. De apostelen daarentegen komen op den wortel. De zonden zijn voor hen saamhangend. De zonde in ons hart is een plant, die wortel, stam en takken, en aan die takken de bladen en de wrange vruchten heeft. En nu komt het bij de vergeving der zonden er niet op aan, om stuk voor stuk elke zonde afzonderlijk te vergeven, en elk blad van dien zondestam en elke vrucht van dien zondeboom afzonderlijk af te snijden, maar op de afsnijding van den wortel der zonde. Ge zoudt niet gebaat zijn met een vergeving der zonden, die over enkele bepaalde zonden liep. Wat u baten en redden kan, is alleen een *principiele* vergiffenis, waarmee God u dit zondig bestaan van uw hart vergeeft; een vergiffenis die zich dan vanzelf uitsprekt over al wat uit dien wortel der zonde in u, en uit die onzalige fontein in uw hart voortkomt.

Dit nu is uwe *rechtvaardigmaking*. Zooals ge daar staat met uw zondigen oorsprong, met uw zondig bestaan, met uw verzondigd hart en uw verzondigd leven, spreekt God u om Christus' wille *rechtvaardig*, en Jezus zegt tot u: „Gij zijt rein, om het woord dat ik tot u gesproken heb.” En daarmee nu houden de apostelen zich bezig. Ze verliezen zich niet in bijzonderheden; ze pluizen niet wettisch elke zonde in elk bepaald geval uit. Ze weten, dat het u niet zou baten, al waren u duizend zonden vergeven, zoo andere duizend en nogmaals duizend zonden u gehouden werden; meest zonden waarvan ge zelf niets gemerkt hebt. En deswege tasten ze het kwaad bij u *in den wortel* aan, en verkondigen u, dat uw zonden u vergeven zijn om Christus' wil, al is het ook dat de inwonende zonde nog in u naverkt.

Daarop richten ze hun apostolische macht. Op dien wortel des levens in u richten zij al hun werkzaamheid. Ze zetten u, krachtens hun volmacht, op allerlei wijze uiteen, wat de voorwaarden en bedingen zijn, waaraan deze principiele vergiffenis uwer zonde hangt; en ze doen dit in hun schrijven aan de toemalige kerken op zulk een wijze, dat het nog evenzoo voor ons geldt; en voor ons geheel dezelfde kracht bezit.

Met uw Middelaar hebt ge te doen, en deze uw Middelaar spreekt tot u door den mond van zijn onfeilbare apostelen. Voelt ge dus den last uwer zonde, en dorst ge naar vergiffenis, om, van zonden vrij, in het Koninkrijk der hemelen in te gaan, dan wordt ge door Jezus zelf naar zijn apostelen verwezen. Zij zullen u in wat ze u van hem berichten en leerstellig ontwikkelen, geheel het mysterie van de vergiffenis der zonde klaar en helder voor oogen stellen. En wie zich nu houdt aan de bedingen door hen gesteld, die heeft de zekerheid, dat zoolang naar het apostolisch woord hun zonde gebonden is, zij schuldig voor God blijven staan; maar ook dat, zoo hun zonde naar het apostolisch woord vergeven is, deze vergiffenis ook bij God geldt en ontbonden is in het Koninkrijk der hemelen.

KUYPER.

„Laat daar uw gave bij het altaar.”

Zoo gij dan uwe gave zult op het altaar offeren, en aldaar goddachtig wordt, dat uw broeder iets tegen u heeft, laat daar uwe gave voor het altaar, en ga heen, verzoen u eerst met uwen broeder, en kom dan en offer uwe gave. (Matth. 5: 23, 24).

Indien ge in uw ziel overtuigd zijt, dat ge u nog niet met waren harte tot God bekeerd hebt; of ook na een val in zonde u niet opnieuw met waren harte bekeerd hebt tot uw God, moogt ge natuurlijk niet aan het heilig Avondmaal gaan.

Ge staat dan met uw hart afgekeerd van uw God. Gij wilt volharden in uw vijandschap tegen den Heere. Ge weigert u tot hem te bekeeren; althans met waren harte. En hoe zoudt ge dan onder de vrienden des Heeren aan zijn heilig Avondmaal sluipten?

Neen, de Heere roept en wacht aan zijn heiligen Disch geen zondaren, die hardnekkig in hun zondig bestaan volharden; maar alleen de zondanigen, wien hun zondig bestaan van harte leed is; die diep in de ziel hun zondig bestaan verfoeien; en alnu niet langer weigeren als verlorenen en doemschuldigen te drinken uit de Fontein die opgericht is voor het huis Israels tegen de ongerechtigheid en tegen de zonde.

Zich niet te bekeeren tot den levenden God,

en in zijn onbekeerde staat toch aan het Avondmaal te gaan, kan geen geloof sterken, omdat er in den onbekeerde geen zaligmakend geloof is. In zulk een is nog niets dan ongelooft. Juist door het Avondmaal zou dat ongelooft dus in u verhard worden. En dit zou zijn oordeel ten kwade over uzelven brengen.

Doch nu geraakt ge in tweestrijd. Ge deelt openbare belijdenis, om toegang tot het heilig Avondmaal te erlangen. Gij zijt dus ingelijfd bij hen, die ten Avondmaal moeten gaan. En zie, nu is toch als het Avondmaal weer naakt, uw geestelijke toestand van zulk een onbekeerde aard, dat ge niet ten Avondmaal kunt of moogt gaan.

Zegt ge toch: «Ik deed openbare belijdenis, en op dien grond ga ik», dan verdient ge het Avondmaal van Christus. Immers uw openbare belijdenis is een *uitwendige* daad, en de grond van uw Avondmaal moet *geestelijk* zijn.

Toch is het alleen de zonde, die tweestrijd doet geboren worden.

Eik gedoopte staat onder de verplichting, om zich, zodra hij tot jaren van onderscheid gekomen is, met waren harte tot zijn God te bekeeren, en eerst als hij dit metterdaad gedaan heeft, kan en mag hij openbare belijdenis doen.

Want ook hier geldt hetzelfde, wat van het heilig Avondmaal geldt. Te zeggen: «Ik heb mij nog wel niet tot mijn God bekeerd. Dat zal later wel komen. Maar nu doe ik alvast belijdenis», is spelen met het heilige. Of wat is belijdenis anders, dan opstaan in het midden der gemeente, om alom te verklaren, dat ook gij een van de vragekinderen des Heeren zijt en op dien grond den Middelaar als uw Heiland wilt belijden.

Die plicht tot bekeering rust natuurlijk op de onderstelling van wedergeboorte; of hoe zou iemand zich ooit met waren harte kunnen bekeeren, tenzij God hem eerst wedergebooren had?

Maar gaat die onderstelling bij u door; heeft God op verborgene wijze het zaad des levens in den akker van uw hart gestrooid; en werkt alzo, onder het zegel van uw Doop, de kracht der toekomstige eeuw in u; dan is door Gods genade de bekeering u ook mogelijk geworden; en is het niets dan uw eigen zondige boosheid en moedwil, zoo ge u niet tot uw God bekeert.

Hier ligt dus een keten des heils, die heerlijk in haar schakelen ligt saamschakeld. De wortel des heils is uw uitverkiering; krachtens die uitverkiering werkte God in u, daar gij dood waart, het beginsel des nieuwen levens door de wedergeboorte; op dien grond wordt gij in den naam van den Drieënen God gedoopt; als gedoopte zijt ge gehouden en verplicht u tot den levenden God met waren harte te bekeeren; zodra ge dit deelt, doet ge openbare belijdenis; en na aldus openbare belijdenis gedaan te hebben, dat ge weet overgezet te zijn uit den dood in het leven, treedt ge nu met de verlossers toe aan het heilig Avondmaal.

Maar nu zijn twee gevallen denkbaar. Als weer de bediening van het Avondmaal wordt aangekondigd, staat ge in dit zalig besef van uw bekeering, of ge staat er niet in.

Indien wel, dan gaat ge. Geloofende, maar als een kleingelovige, zoekt ge bij uw Heiland de sterkte die hij u biedt voor uw geloof.

Maar indien niet, dan is de poorte voor u gesloten. Ge hebt geen brulofskeid. Of omdat ge het nootdicht; of omdat ge meent het te zijn kwijt geraakt. Twee toestanden, die ge wel moet onderscheiden.

Neem nu het eerste. Stel dat ge in uw onbezonnenheid een *dwaaheid* hebt gedaan, en nu van achteren merkt, hoe ge ter openbare belijdenis van uw Heiland zijt opgegaan, zonder dat ge een Heiland hadt. Ge ziet dan nu in, hoe ge met een ganschelijk onbekeerd en Gode nog vijandig hart, u zijt gaan aandienen, alsof ge u niet waren harte tot uw God bekeerd hadt.

In dat geval nu is uiteraard uw openbare belijdenis voor u nietig en van geen waarde, en zoudt ge eigenlijk tot uw kerkeraad moeten gaan, om te zeggen: Ik heb geloogen, ik heb geveinsd, ik heb verklaard wat ik niet kon verklaren. Sluit mij weer uit en ontnem mijn toegaansrecht tot den heiligen Disch.

Maar ge kunt nog beter doen. Er is een nog uitnemender weg.

Immers, door dien onbezonnen stap verviel uw plicht niet, om u alsnog, om u op staanden voet, om u in het heden der genade, eer het te laat is, en uwe ziel voor eeuwig verloren gaat, met waren harte tot uwen God te bekeeren.

En doet ge dit, op grond van uw wedergeboorte, dan natuurlijk maakt ge van achteren het helle en onware van uw belijdenis goed, en gaat ge alom schuchterlijk beschaamd maar in uw God vrolijk, aan den heiligen Disch mee op.

Dat is dus het punt waar het op aankomt. Ge moogt niet redemeeren: Ik deed belijdenis, en dus kan ik aan het Avondmaal gaan.

En ge moogt *evenmin* zeggen: Ik deed wel belijdenis, maar heb mij nog niet bekeerd, dus blijf ik van het Avondmaal weg. Neen, wat alleen goed is, is te zeggen: Ik deed belijdenis, maar zonder mij bekeerd te hebben; dus moet ik mij alsnog bekeeren, en danten Avondmaal opgaan.

Loop hier niet overheen.

De groote geestelijke fout is toch, dat zoo honderden bij honderden de *roepstem* tot bekeering niet hoorden, die minstens viermaal elk jaar van Gods wege tot hen uitgaat.

Ze leven dan voort en voort zonder zich te bekeeren; en als er weer Avondmaal komt, denken ze: Dit gaat mij nog niet aan. Later als ik eens bekeerd mocht worden, dan komt dat ook voor mij.

En dit nu juist is hun zonde.

Daardoor toch verachten ze 's Heeren Avondmaal, en halen in hun wegblijven en gedachtenloos voorbijgaan van het Avondmaal een oordeel over zich.

Zie, de Heere Jezus sprak in zijn Bergrede ook van een man, die geen deel aan hem had, omdat hij onverzond van zijn broeder stond.

Maar hoe teekent Jezus ons nu dien man? Als iemand die zich om het heilige niet bekommert? Als iemand die denkt: dat is niet voor mij?

Neen, zeg ik u, maar deze man, zegt Jezus, komt met zijn gave bij het altaar, en nu moet hij terug, om zich eerst tot verzoening met zijn broeder te bekeeren. Maar zijn gave moet bij het altaar blijven liggen, juist als *roepstem*, dat hij zich onverschuld van zijn zonde te bekeeren heeft, om terstond daarna weer te keeren, en zijn gave te offeren.

De Dienaren des Woords mogen dit dan ook wel wat ernstiger in de gemeente aannemen.

Elk Avondmaal dat komt, is een roepstem, of om ten Avondmaal op te gaan, of om zoo men nog onbekeerd staat, zich in het heden der genade tot den levenden God te bekeeren.

Elk Avondmaal in de gemeente moet tweeweg brengen, dat er weer onbekeerde zielen tot bekeering komen, en door die bekeering zich den weg tot het Avondmaal ontlasten.

Uitwendige kerkelijkheid is hier de doud. Te zeggen: «Gij zijt lidmaat, dus komt!» is een ongeestelijk zeggen. Er moet tusschen ingelast dit andere zeggen: «Gij zijt lidmaat; dus immers bekeerd tot den levenden God?» Zoo ja, treed dan toe!

En nu het tweede geval. Stel ge hebt niet gelogen bij uw openbare belijdenis. Ge hadt u metterdaad tot den Heere uw God met waren harte bekeerd. De Heere was uw Heiland geworden.

Zoo gingt ge eerst dan ook blij te moe op aan zijn heiligen Disch.

Maar sinds trokken er nevelen voor uw geloofsoog. Duisternisse sloeg op uw hart. Ge gaat weer toe aan uw ongelooft. Ge vielt weer in allerlei zonden. De heilige zalfolie was weer verdonkerd op het gelaat uwer ziel. Zoo zelfs dat ge gevoeldt weer van uw God toe te zijn afgekeerd.

Nu roept het heilig Avondmaal.

Zult ge nu zeggen: «Daar ga ik niet.» Of zult ge zeggen: «Ik ben eens bekeerd, dus doet het er niet toe, hoe ik nu ben. Ik ga.»

Lieve broeder of zuster, *bede* zoo kwaad gesegd zijn.

Ge moogt niet wegblijven, en toch ook: zoo moogt ge niet gaan.

Ge moogt niet wegblijven, want de genade aan u geschiedt blijft eeuwiglijk, en dus rust ook op u de verplichting, om den dood uwen Heeren te verkondigen. Niet uw stemming, maar uw staat beslist voor het heilig Avondmaal; en juist dat Avondmaal is een u geboren middel, om weer met verse zalfolie overgoten te worden.

Maar *zoo* moogt ge niet gaan.

Neen, die roepstem tot het Avondmaal moet u ontroeren in u zelve; moet u innerlijk schudden en wakker maken. Het moet er u toe brengen om op de borst te slaan; om op uw knieën voor uw God te vallen; om te roepen: «O, God, wees mij arme zondaar genadig!»

En dan gaat ge, tot uw God weer toegekeerd, en Hij sterkt u het geloof.

KUYPER.

Aanbieding.

Onder den titel: *E VOTO DORDRACENO* of *DE GELOFTE VAN DORDT*, zal een uitgave in den handel worden gebracht van de *volledige toelichting op den Heidelbergischen Catechismus* die voor het grootste deel thans reeds in de *Herant* verschenen is.

Dit werk zal worden uitgegeven in vier dikke deelen, elk van ongeveer 700 bladzijden; groot octavo.

De prijs van dit werk zal in den handel niet minder kunnen zijn dan f. 24, of f. 6 per deel.

Daar echter deze prijs voor de meeste lezers van de *Herant* te hoog is, stelt de schrijver van dit werk er prijs op, aan de geachte lezers van de *Herant* de gelegenheid aan te bieden, om zich dit werk voor de helft van dien prijs aan te schaffen; zijnde alzo f. 3 voor elk deel.

Toch zou het voor velen ook zoo nog bezwaarlijk zijn, tegen dezen prijs de vier deelen tegelijk te nemen.

Dit nu bracht hem op het denkbeeld, den druk nu reeds te beginnen, en daardoor aan zijn lezers de gelegenheid aan te bieden, den aankoop van dit werk over vier jaren te verdeelen.

Wie dan elk kwartaal f. 0.75 boven den abonnementsprijs inzendt, zou aan het eind van elk jaar *een deel* ontvangen, en na verloop van vier jaren, ongemerkt in het bezit van het geheele werk zijn geraakt.

Aan deze aanbidding kan echter dan alleen gevolg gegeven, zoo een *genoegzaam aantal Herant-abonnenen* op die wijze dit werk wenschte te ontvangen.

We zullen daarom een volgend maal aan onze abonnenen een *intekeningslijst* aanbieden, om te zien of de deelneming voldoende zal blijken.

Maar in elk geval blijft deze aanbidding alleen gelden voor de abonnenen op de *Herant*; en voor elk abonnent voor slechts één exemplaar.

Voor ieder ander zal de prijs bij uitgave minstens f. 24 bedragen.

Dr. A. KUYPER.

Amsterdam, 21 Mei 1891.

Amsterdam, 29 Mei 1891.

Uit Aengwirlen schrijft men ons:

Niet alleen op maatschappelijk, maar ook op kerkelijk gebied, begint de sociale partij zich in deze gemeente te doen gevoelen. Bij de den reden der gehouden stemming van 3 notabelen bij de kerkvergadering, hebben de sociaalgereinde leden twee hunner partijgenooten zien verkozen worden. Van de elf notabelen, zijn er nu zes van hunne partij en hebben zij alzo in zake de kerk de meerderheid.

Dit bericht is niet van gewicht ootbloeit en tast de positie der Modernen in de «Nederlandse Hervormde kerk» rechtstreeks aan.

Hun positie toch rust op de stelling, dat in een kerk geen leertucht denkbaar is; dat in een kerk een iegelijk vrij moet zijn, om te gelooven en te belijden wat hij wil; en dat, ook waar zijn overtuiging rechtstreeks tegen alle denkbeeld van een kerk indruicht, toch niet die kerk hem

hierom uit mag zetten, maar aan zijn eigen conscientie de vraag ter beslissing moet overlaten, of hij al dan niet zijne positie in de kerk zal opgeven.

Nu zijn de Socialisten veral nog leden der «Nederlandse Hervormde kerk», en ze staan in die kerk met een overtuiging, die in den regel puur atheïstisch, tegen alle religie vijandig, en van elke kerkelijke gedachte vervreemd is.

Ze hooren er dus niet, en men zou van hen mogen verwachten, dat ze er eigener beweging uitgingen.

Maar, gelijk we zagen, de stelling der Modernen brengt mee, dat zij alleen zelve hierover te beslissen hebben, en niet de kerk.

Men kan en mag hen, volgens die stelling, niet ter oorzake van hun afwijkende overtuiging afsnijden.

Hieruit volgt dus, dat de algeheele opzetting van de leertucht tot noodzakelijk gevolg heeft, dat men ook de Socialisten dulden moet, tot tijd en wijle zij zelve het veld ruimen; en het dus ook lijdelijk moet aanzien, zoo de Socialisten zich gelden doen op kerkelijk terrein en zich meester maken van den kerkelijken invloed.

Toch gevoelt en besefte een ieder, dat dit stuitend en ongerijkelijk, ja, de ongerijmdheid zelf is.

En zoo komt dus in dit optreden der kerkelijke Socialisten op onverwachte wijze duidelijk aan het licht, hoe onhoudbaar deze geheele stelling is, die alle leertucht in de kerk wraakt.

Deze stelling is eenvoudig niet vol te houden. Ze is puur onzin. Doch terwijl dat nu ten opzichte van de Modernen en Groningers steeds voorbij werd gezien, is dit nu het merkwaardige, dat het valsche van deze stelling in het socialistisch optreden thans zoo sterk uitkomt, dat nu zelfs de Modernen gaan zeggen: *Eigenlijk moest er toch een middel zijn om zulk een misstand te heeren.*

Maar wees op uw hoede!

Want zoo ge ook maar even toegeeft, dat deze stelling niet ten einde toe is vol te houden, wordt aanstands geheel uw positie als modern in de kerk bedreigd.

Gaat men toch, op welke wijze ook, *leertucht* toepassen, dan is het tegenovergestelde *beginst* weer binnengehaald, en kan dit beginsel niet rusten, eer het, met de Socialisten, ook de positie van alle Modernen en Groningers heeft aangeast.

Dit spreekt toch vanzelf, dat als ge leertucht gaat toepassen er een regel, een norma, een maatstaf moet zijn, waarnaar ge beoordeelt, wie al dan niet in de kerk tuischtoort.

En dan van tweeën één: dan moet ge of zelf een nieuwen maatstaf maken, of wel den ouden historischen maatstaf van de Belijdenis weer uit de kist halen.

Doot ge nu het eerste, en maakt ge een nieuwen maatstaf, die de Socialisten uit, maar de Modernen insluit, dan krijgt ge tegen u al wat orthodox is, want dan hebt ge de Belijdenis der kerk verscheurd.

En haalt ge de oude Belijdenis weer uit de kist, natuurlijk, dan zijt ge weg, eer ge begint. Want onder die Belijdenis valt elk Moderne en valt elk Groninger; zoo niet meer.

De heer Dr. J. H. Gunning hield bij zijn overgang uit Gouda naar Leiden twee toespraken, die hij in het licht zond.

Men zond ze ons ter recensie, ook al ligt het natuurlijk niet op onzen weg, afscheids- en intropredicatie te critiseren. Reeds is alle critiek op predicationen uiterst moeilijk, en schier elk wapen valt ons voor geestelijke critiek, uit de hand, als een scheidend of keurend leeraar, weggesleept door den overvloedigen indruk van het oogenblik, u in schoone en bezielde taal vaak meer de uitstorting van zijn eigen gemoed, dan een eigenlijke predicatione voorlegt.

Daarom ook over deze predicationen niets. Maar wel een kort woord over de kerkelijke positie die Dr. Gunning hier inneemt. Hij waant *geen* kerkelijke positie in te nemen, want van partijen of partijnamen is hij volstrekt afkeerig. Dit alles is hem een contrabande die hij haat.

Maar natuurlijk is hij daarom toch wel partijman, gelijk ieder die is; om de eenvoudige reden, dat hij nadenkt en eenheid aan zijn leven poogt te geven, en dus wel partij moet kiezen en zich partij moet stellen, voor den een tegen den ander.

Dit komt dan ook daar zelfs uit, waar hij waant zich geheel aan den invloed eener alles verdringende liefde over te geven.

Zoo leest men op blz. 18 deze toespraak aan de dienaren des Woords te Gouda:

Met hoorelen mocht ik niet in deze stad te samen werken in eenigheid des geestes, hetzij tot onze eigen gemeente behoorende, hetzij gij, ijverige en hulpvaardige Visser! dien ik hier met zoveel opgewektheid mocht zien arbeiden, en wien ik voor zoo menigen dienst heb te danken, hetzij in een ander deel van 's Heeren wijngaard geplaatst, gelijk mijn «Lutherische» broeder Geelhuysen, mijn «Christelijke Gereformeerde» collega Van den Berg, of mijne «Darbyistische» vrienden De Raadt. Ik noem u opzettelijk met deze «bijnamen», omdat ik zoo heerlijk heb mogen ondervinden dat, ook met behoud van eigen zelfstandigheid en kerkelijke indeeling en afdeeling, de liefde van Christus *waarlijk* vereenigt allen die den éénigen Naam tot zaligheid boven alles liefhebben. God zegene u, naar den rijkdom zijner goedertierenheid!

Hoe ruim niet waar? De dienaren van alle kerken, zelfs de voorganger der Dreybysten wordt in liefde herdacht; edoch de dienaren des Woords in de Nederlandsche Gereformeerde kerk te Gouda wordt, natuurlijk met voorbedachten rade, doodgewogen.

Dus een partij kiezen tegen de Doleantie. Een pagina later heet het tot de leden van den kerkeraad:

Leden van den kerkeraad! Ik wensch u Gods zegen, dien gij begeert en behoeft om deze gemeente naar 's Heeren wil en gebod te regeren. Gij weet wat zij noodig heeft, gij weet wat zij begeert, en bovenal gij weet wat Gods Woord van u eischt. Wijkt daaraan geen duimbreed af. Weigert standvastig van onze Kerk een genootschap te maken waar elk wat wils vindt, en vergeet het niet dat de Gemeente, die u kort geleden opnieuw haar vertrouwen schonk, door de benoeming van leeraars, opzieners en diakenen wederom aan u op te dragen, nu ook *verwacht* dat gij, met Gods hulpe, in mijne plaats een ander zult roepen, wiens bazuin evenmin als de mijne (ik dank den Heer het in allen ootmoed te mogen zeggen) een onzerker geluid geeft. God schenke u bij die keuze zijnen Heiligen Geest, en bij al uwe besluiten, en in al uwe daden, zijne genadige, ontsnibare nabijheid!

Geen kerk voor elk wat wils. Dus een partij kiezen tegen de Synodale organisatie, die juist hierop gebaseerd is. Zijn opvolger moet geen Moderne en mag geen Groninger zijn. Liefst moet het er een zijn van het *genre* Dr. Gunning.

Dus alweer partij kiezen tegen het Modernisme en de Groninger richting.

Toch mag ook dat partij kiezen weer niet tot moeilijkheden leiden. Wel mogen de ouderlingen te Gouda, «geen duimbreed» wijken; maar te Leiden aangekomen spreekt Dr. Gunning den hoogeleearen in de godgeleerdheid aldus toe:

Professoren aan deze doorlichtige Hoogeschool, en in het bijzonder gij, Hoogeleearen in de Heilige Theologie! hoe gaarne zoude ik mij nog eens aan uwe voeten neerzetten, om uit den schat uwer geleerdheid aan te vullen, wat mij aan wijsheid ontbreekt. Wilt mij uwen omgang niet ontczegen, en weest verzekerd dat ik *allos* van u leeren wil. Er is niets dat *zoo*veel tot altoos dieper en steeds ernstiger studie dringt, dan de blijde ervaring, die ik Goddank met Philippus deelen mag: «wij hebben gevonden.» Die zalige kennis, die wel het beginsel is van alle waarachtige wijsheid, zij ook u door 's Heeren genade boven alles bereikbaar, en worde het u meer en meer, mag het zijn ook door mijnen getingen dienst in het Evangelie!

Van deze moderne hoogeleearen vraagt hij dus om «wijsheid» (zie 1 Cor. 1: 21) en te Gouda waarschuwt hij zijn ouderlingen tegen de moderne wijsheid. En tot zijn collega's te Leiden, waaronder ook Modernen zijn, zegt hij: «Bulgen wij niet te samen onze knieën voor Immanuel, als onze Heer en onze God?», al weet hij dat dit *niet* zoo is.

Doch genoeg.

Wat we uit deze toespraken alleen willen aantoonen, is tot welk zelfbedrog en tot welk een zelfmisleiding men vervalt, als men, staande te midden van den strijd, weigert onderscheid tusschen vriend en vijand te maken, en acht, zich aan de ontzettende en moedelijke verplichting van partij kiezen te kunnen onttrekken.

Ten slotte grijpt men dan den droeven moed, om voor allen, zelfs voor de loochenaars van den Christus een hoogst vriendelijk woord te hebben, en de onvriendelijke toon van het hart komt dan alleen uit tegenover de *Gereformeerden*.

Dienst des Woords (16).

Onze stelling zal nu duidelijk zijn, dat een Dienaar des Woords niet volstaan kan met te zeggen: «Ik veran het Woord»; maar dat zijn eigenlijke taak ligt in de *toepassing*; en dat deze toepassing onmogelijk is, tenzij hij zijn gemeente *door en door* kenne; en wel in ziele, wat God de Heere in dat Woord voor zijn gemeente, in dit bepaalde tijdsgewicht, heeft weggelegd.

In de Schrift is ons *medicijn* geboden; maar om dat medicijn te kunnen toedienen, moet men den *kranke* kennen; en tevens weten welk verband er bestaat tusschen diens ziekte en de werking van het medicijn, om daarnaar de dosis en de menging te kunnen inrichten.

De toepassing moet niet als een nagerecht bij den maaltijd komen, en zoo los aan de uitlegging worden aangehaakt; maar alle voorafgaande deelen der predicatione moeten op de toepassing uitloopen; daarop gericht zijn; en daarin hun vrucht dragen.

Wie uit de kerk komt, moet beseffen en gevoelen, dat er iets aan zijn ziel is geschied. Dat zijn ziel ontrust is. Dat haren wonden gepeild zijn. Dat hem op geestelijke wijze de pols is gevoeld. En dat hem, naar den aard zijner krankheid, een medicijn van Godswege is toegediend.

Wie uit de kerk komt, en niets meedragt, als dat er een juiste uiteenzetting van de waarheid plaats greep, of dat tinselende gedachten hem werden toegediend, is niet onder het Woord geweest.

Zulk een uiteenzetting van de waarheid kan hij thans ook lezen; veel beter en vollediger zelfs, in allerlei handboeken over leerstellige godgeleerdheid. En ook, zinnelijke, tintelende gedachten kan hij voor zijn geld koopen, als hij zich de boeken van vernuftige schrijvers aanschafte.

Maar wat *alleen* de kerk hem kan brengen, doch dan ook brengen *moet*, is dat hij zelf met majesteit en overmacht worde aangesproken; schuldig verklaard; aan de wonden zijner ziele ontdekt; en alom medisch *zoo* bekeerd worde, dat er kracht in hem vare, om zijn wonden te genezen en te winnen in gezondheid van ziel.

Desnoods kan de uitlegging achterwege blijven, daar de hoorders die ook thans kunnen vinden; en dernoods konden de waarheden slechts kort worden aangeduid, daar die bij de Catechismusprediking ter sprake komen; maar wat *moet* mag uitblijven, wat hoofdzaak is, en waar het eigenlijke van den Dienst des Woords in schuilt, is dat het mes in de wonde wordt gezet en balsem in de geopende wonde worde gedruppeld.

De gewoonte om driekwart der predicatione aan allerlei beschouwing te wijden, en dan hoogstens een vluchtig kwart aan een

eentonige, oppervlakkige, bijna altoos geijkende toepassing te gunnen, is fataal. Daardoor mist de predicatione haar doel. Daardoor grijpt ze niet aan. En daardoor is het mogelijk dat trouwe kerkgangers tien, twintig jaren een stortvloed van predicationen aanhooren, zonder ooit in de ziel ontrust, aan zich zelf ontdekten in Christus vertroost te worden.

De predicatione is geen catheder, waarop een hoogeleeraar zijn stelsel ontvouwt, maar een plaats waar iemand in naam des Heeren staat te roepen: Komt allen tot hem, gij, die vermoed en beladen zijt, en hij zal u ruste geven voor uwe ziel!

Een predicatione die de ziel, het hart, de conscientie, den persoon niet raakt, aangrijpt, ontrust, wakker schudt en daarna de wonde verbindt, moge nog zoo leerstellig juist en nog zoo schoon in den vorm zijn, maar een predicatione is ze niet.

Ze moge zoo heeten, maar ze mist er de kenmerken van.

Ze is een rede; ze is een toespraak; ze is een verhandeling; ze is een betoog; maar ze heeft niets van wat een predicatione zijn moet.

Een predicatione moet op den man afgaan; moet het gehoor aantasten; moet een strijd tegen het onheilige in de gemeente zijn, om het beter ik los te maken van zijn banden.

Elke predicatione moet een *daad* zijn.

Een daad niet alleen, om te maken dat de nog onbekeerden zich met waren harte tot God bekeeren; maar ook om hen die zich bekeerden nog steeds meer aan zich zelf te ontdelken; verder te brengen; en te bewaren voor geestelijken stilstand.

En juist dit nu is alleen mogelijk, zoo de Dienaar niet enkel op den inhoud van Gods Woord, maar ook op den *kranke* in het ziekbed let.

Natuurlijk kan men ook wel in een vreemde gemeente prediken; maar toch de *eigenlijke* predicatione komt alleen van den leeraar in zijn *eigen* gemeente, omdat hij die gemeente alleen kent; althans *kan* kennen.

Dat men een zelfde predicatione op twee, drie plaatsen predikt, kan er dan ook wel door; maar is toch het eigenlijke niet. Een goed arts schrijft niet aan een reeks van bedden in het hospitaal hetzelfde medicijn voor. Het moet voor elken *kranke* naar zijn aard zijn.

Predicatione die voor tien, twaalf gemeenten passen, zullen dus altoos een meer algemeen karakter dragen, en juist dat concrete in de toepassing missen, dat den hoorder beschaamd huiswaarts doet keeren, onder den indruk alsof de prediker zijn verborgen leven kende, en van zijn innerlijk bestaan gehoord had.

Niet dat de prediker er zich ooit toe leenen mag om op den predikstoel *persoonlijk* te worden, zoodat de gemeente denken gaat: «Dat is op hem of haar gezegd.»

Dan is alle zegen weg.

En de goede prediking bestaat juist daarin, dat ge een ieder zoveel met *zichzelf* te doen geeft, dat hij er niet toe komt, om aan anderen te denken.

Maar dat moet het dan ook zijn.

Elk prediker moet zorgen, dat zijn hoorders als ze uit de kerk komen, iets in hun eigen ziel te verhandelen hebben.

Men klaagt wel eens, dat het gehoor in onze kerken te kritisch tegenover den prediker staat. En dat is ook zoo. De meesten die uit de kerk komen, zijn meer geneigd om een oordeel te vellen over den prediker, dan over zichzelf.

Maar aan wie de schuld?

Als gij, prediker, in stede van de sleutelen des hemels te bedienen, een betoog of een verhandeling houdt, en dus uw macht die ge van Christuswege over de conscientie ontvingt, *ongebruikt* laat, is het dan zoo wonder, is het dan zoo onnatuurlijk, dat de leden der gemeente, door u onder geen oordeel van Gods Woord gebracht, uw woord onder hun oordeel brengen?

Reeds de invloed der boetpredikers toont, hoe dit oordeelen van de gemeente over den leeraar geheel wegvallt, zoodra de prediker zijn plicht slechts doet.

Niet alsof we oordeelden, dat alleen de boetbazin in Christus' kerk mocht weerklinken. Integendeel, een prediking die niet verder komt, is geen Evangelieprediking.

Maar reeds het overwicht van den boetprediker over het gehoor toont dan toch, dat het aan u en niet aan de gemeente ligt, zoo zij u oordeelt, in stede van zich te laten oordeelen door het Woord van God dat gij haar brengt.

KUYPER.

Voor Kootwijk.

Door Dr. A. KUYPER van Dr. H. H. Veder te Rotterdam van eenige gemeentelieden f. 31.75, geveelt N. G. K. Gouda f. 1, J. B. te Patten f. 5, B. Wielinga te Sexbierum f. 9, Kerkeraad te Oosterbierum f. 11, P. Q. door Dr. P. van Son te Amsterdam f. 100.

Door Dr. J. H. Houtzagers van Dr. J. J. A. Ploos van Amstel, te Reitsum, Zendingbus f. 10. Totaal ontvangsten f. 1044.59.

Uit de Pers.

We meenen onzen lezers geen ondienst te doen, met hun eenige circulaire mede te deelen, die door een onzer kerkeraaden aan de leden zijner gemeente is rondgezonden.

Ze luidt als volgt:

Gefelt de broeder in uiterst! Het is u bekend dat in de vergadering van 7 April door den kerkeraad o. a. besloten is, dat de bediening van het heilig Avondmaal voortaan zal plaats hebben geheel overeenkomstig het Formulier, d. w. z. dat de toepassing aan den Disch alleen plaats maken voor het leeren van Gods woord; en dat bij de Bediening van den Heiligen Disch de toespraak na het antwoord der ouders zal vervallen.

Naar wij vernemen hebben, waren eenige Broeders en Zusters in de gemeente niet geheel ingenomen met dit besluit en hadden liever gehooft, dat in de wijze van Sacramentsbediening geen verandering ware gekomen.

De Kerkeraad welke bezwaart worden; hij wils te maken dat in het bekeerd den regel van aan het geeste

De dienaar's godsdienstige aan de gemeente als die bekenkerdaad, niet verpaling v openbaren.

Van die gel gebruik gema awaren schelb daanuit reeds u zo groote was van de veroud broeders of z maar de vrijm bloot te leggen de gemeente n beidit.

Zijn wege op toespraak bij u